

PROGRAM

Izvaninstitucionalni odgoj i obrazovanje
djece i mladih u školskoj godini 2013./2014.

NOSITELJ

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

PROJEKT

Program za volontiranje
u terapijama pomoću konja u tri koraka

NOSITELJ

Krila – terapijsko jahanje

PARTNERI

Udruga Pegaz, Rijeka i Udruga KK Eohippus, Vinkovci

SURADNICI

Veterinarska škola Zagreb, Zdravstveno učilište Zagreb,
Zdravstvena i veterinarska škola dr. Andrije Štampara Vinkovci

facebook

Program za volontiranje u TPK

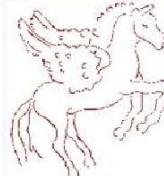
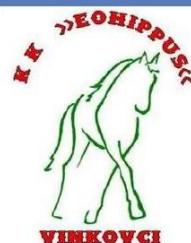

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I SPORTA
REPUBLIKE HRVATSKE

KRILA

terapijsko jahanje

Pegaz
RIJEKA

PRIRUČNIK O VOLONTIRANJU U TERAPIJAMA POMOĆU KONJA

(Broj 1/3)

Sadržaj

1.	UVOD	3
2.	VOLONTIRANJE	4
3.	VOLONTIRANJE U TERAPIJAMA POMOĆU KONJA.....	7
3.1	TERAPIJE POMOĆU KONJA	7
3.1.1	DEFINICIJA	7
3.1.2	RAZVOJ	7
3.1.3	PODJELA.....	8
3.1.4	TERAPIJSKI TIM	10
3.1.5	INDIKACIJE/KONTRAINDIKACIJE	10
3.1.6	CILJEVI.....	11
3.1.7	BONTON U OPHOĐENJU S OSOBAMA S INVALIDITETOM.....	12
3.1.8	KONJI	13
3.1.9	CENTAR ZA TERAPIJE POMOĆU KONJA	19
3.2	VOLONTERSKI RAD	24

1. UVOD

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta je 15.srpnja 2013. godine raspisalo natječaj za dodjelu bespovratnih sredstava projektima udruga u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja djece i mladih u školskoj godini 2013./2014. Temeljni cilj je bio osigurati svima dostupno, kvalitetno, vrijednosno usmjereno, održivo i primjenjivo obrazovanje djece i mladih, kako u sklopu redovitoga obrazovnog sustava, tako i u sklopu izvannastavnih i izvanškolskih aktivnosti. S obzirom na to da se u redovitome odgojno-obrazovnom procesu, ali ni u izvannastavnim i izvanškolskim aktivnostima, ne mogu zadovoljiti mnoge potrebe i interesi djece i mladih za stjecanjem novog znanja, vještina i kompetencija, to se nastoji barem dijelom nadomjestiti izvaninstitucionalnom provedbom projekata udruga.

Udruga Krila-terapijsko jahanje, zajedno s partnerima Udrugom Pegaz iz Rijeke i KK Eohipus iz Vinkovaca i suradnicima, Veterinarskom školom iz Zagreba, Zdravstvenim učilištem iz Zagreba i Zdravstvenom i veterinarskom školom dr. Andrije Štampara iz Vinkovaca aplicirali su i prošli na natječaju s projektom „Program za volontiranje u terapijama pomoću konja u tri koraka“. Svrha projekta je osigurati učinkovit i održiv oblik izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja u području volonterstva za ciljane skupine izradom Programa za edukaciju, obuku, odgoj i obrazovanje volontera u djelatnosti TPK (terapije pomoću konja).

Jedan od rezultata projekta je izrađen Program za edukaciju, obuku, odgoj i obrazovanje volontera koji se sastoji od 3 "koraka":

- Priručnik o volontiranju u TPK (Broj 1/3)
- Sistematisacija volonterskih pozicija u TPK (broj 2/3)
- Uputstva za volontere u TPK (Broj 3/3)

Priučnik o volontiranju definira što je volontiranje po važećem Zakon o volonterstvu Republike Hrvatske, osnove o terapijama pomoću konja i volonterskom radu u terapijama pomoću konja.

Sistematisacija volonterskih pozicija u TPK sadrži nazive volonterskih pozicija i kriterije za dobivanje volonterskih pozicija.

Uputstva za volontere u TPK detaljno objašnjavaju svaki segment volonterskog rada u terapijama pomoću konja i u korelaciji je sa Sistematisacijom volonterskih pozicija u TPK.

2. VOLONTIRANJE

vollo=htjeti, željeti

voluntas=volja

voluntarius=dobrovoljan, dragovoljan

Prvi Zakon o volonterstvu (NN 58/07) u Republici Hrvatskoj donesen je 2007. godine kako bi se osiguralo društveno okružje povoljno za razvoj volonterstva, sprječile moguće zlouporabe, zaštitilo volontere i organizatore volontiranja te kako bi se na zakonskoj razini uredio položaj svih pravnih i fizičkih osoba uključenih u organizirano volontiranje.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o volonterstvu usvojen je 8. veljače 2013. godine na 7. sjednici Hrvatskog sabora, objavljen je 26. veljače 2013. u Narodnim novinama br. 22/13. te je stupio na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama.

Ovim se Zakonom uređuju osnovni pojmovi vezani za volontiranje, temeljna načela volontiranja, vrijednosti volontiranja, uvjeti volontiranja, prava i dužnosti volontera te organizatora volontiranja, uvjeti sklapanja ugovora o volontiranju, donošenje Etičkog kodeksa volontiranja, izdavanje potvrde o volontiranju, izdavanje potvrde o kompetencijama stečenim kroz volontiranje, državna nagrada za volontiranje te nadzor nad izvršenjem ovoga Zakona.

Definicija volontiranja:

„Volontiranjem se, u smislu ovoga Zakona, smatra **dobrovoljno ulaganje osobnog vremena, truda, znanja i vještina** kojima se obavljaju **usluge ili aktivnosti za dobrobit druge osobe ili za zajedničku dobrobit**, a obavljaju ih osobe na način predviđen ovim Zakonom, **bez postojanja uvjeta isplate novčane nagrade ili potraživanja druge imovinske koristi** za obavljeno volontiranje, ako ovim Zakonom nije drugčije određeno.“ (Zakon o volonterstvu, 2013.)

„Volonteri primjećuju život oko sebe, zalažu se za promjene i obogaćuju svoj unutarnji svijet.“

➤ EVIDENCIJE VOLONTERSKIH SATI

Prema Zakonu o volonterstvu organizacije koje u svoj rad uključuju i volonterski rad dužne su volonteru po završetku volontiranja izdati potvrdu o volontiranju u kojoj treba stajati točan broj volonterskih sati koje je volontер odvolontirao ili te iste sate upisati u volontersku knjižicu volontera.

Volonterski sati mogu se evidentirati koristeći različite obrazce za evidenciju volonterskih sati. Sve obrasce najbolje je prilagoditi potrebama konkretne organizacije i volonterskim pozicijama.

➤ POTVRDA O KOMPETENCIJAMA STEČENIM VOLONTIRANJEM

Izmjenama i dopunama Zakona o volonterstvu (Narodne novine 58/07, 22/13) pokriveno je važno područje koje nije bilo definirano dosadašnjim zakonskim odredbama, a odnosi se na priznavanje i vrednovanje volonterskog rada, posebno mladih, kako bi se priznale i vrednovale kompetencije stečene volontiranjem. Poseban izazov za zakonodavca bio je osiguranje instrumenata vrednovanja volontiranja i priznavanja kompetencija, vještina i iskustva stečenih volontiranjem koje će se moći primijeniti u dalnjem obrazovanju i zapošljavanju kroz Potvrdu o kompetencijama stečenim kroz volontiranje za dugotrajne oblike volontiranja, a na zahtjev volontera.

Važnost uvođenja Potvrde o kompetencijama stečenim kroz volontiranje posebno se odnosi na mlade koji su u izrazito nepovoljnem položaju na tržištu rada. Namjera Potvrde je pružiti podršku volonteru/ki u prepoznavanju svojih znanja, vještina i pripadajuće samostalnosti i odgovornosti stečenih volonterskim iskustvima, kako bi njima mogao/la poboljšati i upotpuniti svoj životopis te se bolje predstaviti potencijalnim poslodavcima. Ujedno, Potvrda može koristiti kao dodatak diplomi (suplement diplom) te u dalnjem procesu obrazovanja. Također, Potvrda doprinosi prepoznavanju neformalnog i informalnog učenja volonterskim angažmanom. Za organizatore volontiranja, Potvrda o kompetencijama stečenim kroz volontiranje je sjajna prilika korištenja europskog sustava vrednovanja i priznavanja njihovog rada.

➤ IZVJEŠĆA ORGANIZATORA VOLONTIRANJA

Svi organizatori volontiranja obvezni su, temeljem Pravilnika o sadržaju izvješća organizatora volontiranja(NN 101/08), Ministarstvu socijalne politike i mladih podnijeti Izvješće organizatora volontiranja. Izvješće se podnosi putem Aplikacije za izvješća organizatora volontiranja do 28. veljače za prethodnu godinu.

Podaci potrebi za Izvješće:

- Ukupan broj volontera uključenih u organizaciju tijekom vremenskog razdoblja izvješčavanja
- Broj volontera prema spolu
- Broj volontera prema dobi (0-15, 15-18, 19-25, 26-40, 41-65, 66 i više)
- Broj volontera prema državljanstvu (Državlјani RH i stranci)

- Ukupan broj sati volontiranja ostvarenih u organizaciji u vremenskom razdoblju izvještavanja
- Troškovi volontera (ukupan iznos troškova isplaćenih volonterima)
- Poslovi koji su volonteri obavljali

➤ ETIČKI KODEKS VOLONTERA

Cilj Etičkog kodeksa je poticati razumijevanje i prihvatanje propisanih načela i standarda te njihovu primjenu u svakodnevnoj organizaciji i pružanju volonterskih usluga. Etički kodeks predstavlja minimalni zajednički sustav vrijednosti koji organizatori volontiranja i volonteri prihvataju u svom području djelovanja. Pisan je na razini općenitosti koja organizatorima volontiranja omogućuje razradu propisanih standarda sukladno načelima organizacije, poštujući tako specifičnosti organizacije, a posebno potreba korisnika volonterskih usluga.

3. VOLONTIRANJE U TERAPIJAMA POMOĆU KONJA

3.1 TERAPIJE POMOĆU KONJA

3.1.1 DEFINICIJA

Terapije pomoću konja predstavljaju vrlo specifičan oblik rehabilitacije koji se provodi na konju. Označavaju grupu aktivnosti kojima je zajedničko uključivanje osoba s invaliditetom ili djece s teškoćama i konja, a ciljevi mogu biti od poboljšanja kvalitete života u širem smislu do specifičnih terapijskih ciljeva.

3.1.2 RAZVOJ

Nema točnog datuma niti mesta koje je bilo zabilježeno kao početak pomaganja osobama s invaliditetom uz pomoć konja, no dokazi upućuju da se čovjek počinje baviti jahanjem prije otprilike 6000 godina. Grčki i rimski napisi upućuju da je jahanje bilo preporučivano kao metoda oporavka za ranjenike iza bitaka. U modernim vremenima, krajem 50-ih i početkom 60-ih godina prošlog stoljeća organizirane terapije uz pomoć konja se paralelno počinju razvijati u Engleskoj, Njemačkoj i skandinavskim zemljama. Sredinom 70-ih nekoliko europskih zemalja je organiziralo prvi međunarodni kongres o terapijskom jahanju, a 1980. u Briselu je osnovana međunarodna organizacija Federation Riding for Disabled International, odnosno Međunarodni savez za jahanje za osobe za invaliditetom.

U povijesti ostaje zabilježeno jedno ime Liz Hartel, prve žene koja je 1952. godine na Olimpijskim igrama u Helsinkiju osvojila srebrnu medalju u dresuri unatoč paralizi donjih ekstremiteta.

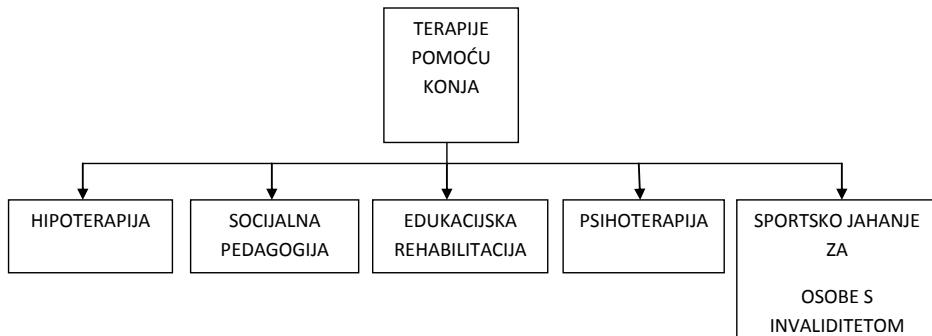

3.1.3 PODJELA

Podjela terapija pomoću konja prošla je nekoliko faza. Tako je **1950.** godine nastao prvi model podjele terapijskog jahanja gdje se terapijsko jahanje djeli na: terapijsko jahanje, hipoterapiju i sportsko jahanje za osobe sa invaliditetom.

2000. godine preuzima se naziv TERAPIJE POMOĆU KONJA i nastaje model novije podjele područja Terapija pomoću konja (F.R.D.I.). Ovaj model postavlja konja u središte, a djeli se na hipoterapiju, socijalnu pedagogiju, edukacijsku rehabilitaciju, psihoterapiju i sportsko jahanje za osobe s invaliditetom.

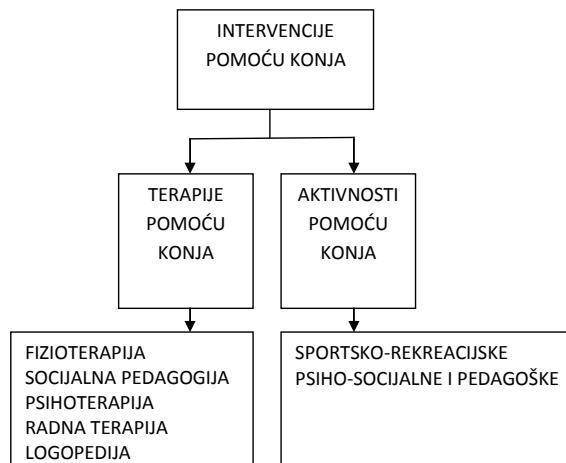
2009. godine pojavljuje se termin INTERVENCIJE POMOĆU KONJA koji se djeli na dva područja.

1. područje: TERAPIJE POMOĆU KONJA

- fizioterapija
- socijalna pedagogija
- psihoterapija
- radna terapija
- logopedija

2. područje: AKTIVNOSTI POMOĆU KONJA

- sportsko-rekreacijske
- psihosocijalne i pedagoške

3.1.4 TERAPIJSKI TIM

Terapijski tim čine:

- Korisnik
- Terapeut
- Vodič konja
- Asistent terapeutu / pratilac korisniku
- Konj

3.1.5 INDIKACIJE/KONTRAINDIKACIJE

Indikacije predstavljaju stanja i dijagnoze koje najčešće možemo pronaći u Terapijama pomoću konja i kod kojih se ovakva vrsta rehabilitacije potiče.

Indikacije:

- cerebralna paraliza
- multipla skleroza
- progresivna mišićna distrofija
- artritis
- razne amputacije
- arthrogripozis
- poliomielitis
- Autizam
- intelektualne teškoće
- hiperaktivnost
- depresija
- smetnje govora
- problemi s čitanjem i pisanjem
- smetnje vida i sluha
- emocionalne smetnje
- poremećaji u ponašanju
- pedagoška zapuštenost
- zlostavljanje

Kod uključivanja korisnika u program treba uzeti u obzir da je za određene dijagnoze jahanje zabranjeno - kontraindicirano. Stoga, treba napraviti dobru pripremu i proučiti liječničku dokumentaciju kako bismo bili sigurni da korisnik može sudjelovati u programu.

Kontraindikacije:

- Ako jahanje uzrokuje pogoršanje stanja ili bol
- ako postoje nestabilnosti ili izražene abnormalnosti kralježnice
- atlantoaksijalna nestabilnost
- fuzija ili fiksacija kralježnice
- iskriviljenja kralježnice
- artrogryposis imperfecta
- coxa artrosis
- djelomično ili potpuno iščašenje kukova
- nedostatak djebla lubanjske kosti
- hidrocefalus
- osteoporoza
- osteogenesis imperfecta
- mišićna distrofija
- epilepsijska napadaju s velikim grčenjem mišića ili potpunim nestankom tonusa
- neke ozljede kralježnice
- moždani udar
- alergije na konjsku dlaku

3.1.6 CILJEVI

Postoji mnogo ciljeva koje se pokušava postići terapijama pomoću konja. Možemo ih podjeliti u nekoliko skupina:

1. Poboljšanje općeg zdravstvenog stanja osoba s invaliditetom:

- smanjenje spazama (nevoljnih grčeva mišića)
- povećanje mobilnosti (pokretljivosti)
- povećanje izdržljivosti
- poboljšanje cirkulacije, disanja i probave
- smanjenje uzimanja lijekova protiv spazama i bolova

2. Učenje jahanja:

- ovladavanje osnovnim vještinama jahanja
- samostalno jahanje
- priprema pojedinih jahača za sportska natjecanja

3. Psihosocijalna integracija

4. Povećanje broja socijalnih kontakata

5. Kvalitetno strukturiranje vremena

6. Smanjenje osjećaja socijalne izoliranosti

7. Edukacija u radu s osobama s invaliditetom

8. Smanjivanje predrasuda prema osobama s invaliditetom

3.1.7 BONTON U OPHODENJU S OSOBAMA S INVALIDITETOM

Danas svaka peta osoba u društvu ima neki oblik invaliditeta. Kulturan i pažljiv odnos znak je ljudske topline, solidarnosti i tolerancije. Svojim postupcima i ponašanjem trebamo pokazati da ih uvažavamo i cijenimo.

Prvo i osnovno pravilo je da se pri susretu s osobom s invaliditetom usredotočimo na osobu, a ne na njezin invaliditet.

U ovom priručniku dat ćemo vam par jednostavnih savjeta što ne treba raditi ukoliko se nađemo u društvu osobe s invaliditetom tj. na što bi bilo dobro obratiti pozornost.

UPOZNAVANJE

- Treba se ponašati prirodno i s poštovanjem
- Ne izbjegavati rukovanje
- Ne izbjegavati uputiti svom sugovorniku pogled u oči čak i ako se radi o osobi s oštećenjem vida

KOMUNIKACIJA

- Prepoznate li potrebu za pomoći osobi s invaliditetom, pitajte je na koji način joj pomoći.
- Obraćajte se neposredno osobi s invaliditetom, a ne roditelju, partneru, prijatelju ili prevoditelju. Iznimku učinite samo ukoliko se radi o gluoslijepoj osobi jer tada pratnja može olakšati komunikaciju.
- Razgovarajte opušteno, služeći se svakodnevnim izrazima i nemojte se bojati krivih riječi. Ako s osobom u invalidskim kolicima razgovorate dulje vrijeme, nastojte sjesti kako biste je gledali u oči.
- Ako niste bliski s osobom, izostavite pitanja o invaliditetu i njegovim uzrocima.
- Ukoliko je osoba slijepa ili slabovidna pozdravite je tako da joj kažete svoje ime. Ako joj nudite pomoć u hodanju, predložite joj da se osloni na vašu ruku.
- Govorite polako i direktno prema osobi oštećena sluha. Nemojte vikati. Vaši izrazi lica i pokreti usnama pomažu joj da razumije što govorite.
- Gluhoslijepi osobe vas mogu razumjeti samo dodirom. Ako se nađete u situaciji da komunicirate sa gluhoslijepom osobom, uspostavite kontakt ispisivanjem velikih tiskanih slova na njenom dlanu.

POMOĆ

- Ostavite sloboden prostor osobi s bijelim štapom pri susretu na ulici
- Prilikom vožnje u javnim prijevoznim sredstvima ponudite svoje sjedalo.
- Pomognite im pri ulasku u autobuse, zrakoplove...

PONAŠANJE

- Ne hvalite pretjerano osobu s invaliditetom za obavljanje svakodnevnih životnih zadaća.
- Budite strpljivi i susretljivi.
- Nemojte obeshrabriti djecu u postavljanju pitanja osobi s invaliditetom o njezinih ortopedskim pomagalima. Otvoren razgovor pomaže u premoščivanju predrasuda.
- Sportska aktivnost od iznimne je važnosti za uključivanje u društveni život i zdravlje. Potaknite osobe sa invaliditetom na to kada god ste u prilici.

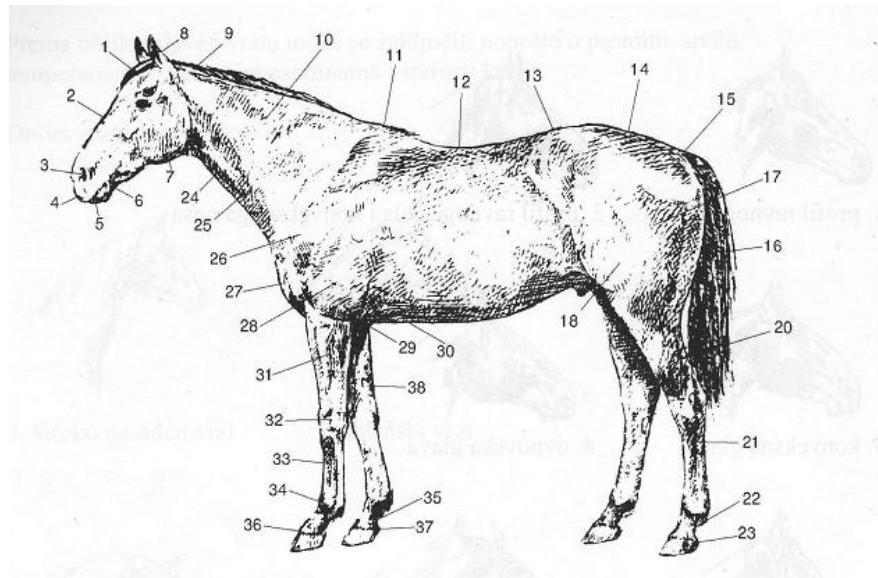
3.1.8 KONJI

Zašto konj u terapijama? Zato što omogućava trodimenzionalno gibanje zdjelice korisnika kao što se zdjelica giba prilikom hoda. Konj u hodu ima najsličnije pokrete hoda čovjeka, odnosno konj svojim hodom prenosi kretanje na tijelo korisnika - zdjelicu, aktivira živce i mišiće korisnika, a ta situacija simulira hod i „uči“ tijelo korisnika na hod bez opterećenja nogu i zglobova. Kombinacija topline i ritmičkih kretanja, uz specifični položaj regulira mišićni tonus, poboljšava krvotok i stimulira rad svih umutrašnjih organa.

U radu s konjima potrebno je znati nekoliko osnovnih stvari:

- KONJ JE BIĆE KRDA – Konji se na slobodi kreću u krdima u kojima je uspostavljena čvrsta hijerarhija. U krdu su životinje podređene alfa jedinku. Izrazito su socijalne životinje u složenim međuodnosima. Imaju izraženu potrebu biti u interakciji s drugim konjima (vidjeti ih, dodirnuti...)
- KONJ REAGIRA BIJEGOM – Na nešto novo, ukoliko mu izgleda opasno, konj gotovo uvijek reagira bijegom. U komunikaciji s konjima treba izbjegavati poistovjećivanje konja s čovjekom. Previše pohvale jednako je štetno kao i previše kažnjavanja.
- OSOBNOST – Svaki konj ima svoju osobnost kao rezultat nasljeđa i osobnog iskustva. Prilazite im kao individualcima i pritom budite svjesni da tehnika koja djeluje kod jednog konja možda neće djelovati kod drugog.
- PAMČENJE – Konji dugo pamte loša iskustva, posebno mjesto na kojima im se nešto loše dogodilo i/ili osobu koja je bila uključena u to loše iskustvo.
- NAČIN DOŽIVLJAVANJA – Iz svijeta koji ih okružuje, konji primaju informacije različito od ljudi. To znači da će ponekad reagirati na način koji ljudi ne razumiju te ih stoga bez očitog razloga optužuju za neprimjereni ponašanje. Ljudi podrazumijevaju da konji vide, čuju i osjećaju jednako kao i oni. No, ne samo da konji informacije primaju na drugačiji način, oni ih i interpretiraju drugačije. Ukoliko bolje razumijemo način na koji konji doživljavaju svijet, bolje ćemo razumijeti i njihove reakcije.

DJELOVI TIJELA KONJA – VANJSKI IZGLED

1. čelo	13. slabine	26.rame
2. nos	14. sapi	27. prsa
3. nozdrve	15. korijen repa	28. nadlaktica
4. gomja usna	16. rep	29. lakat
5. donja usna	17. bedro	30. donji dio prsnog koša
6. brada	18. koljeno	31. podlaktica
7. obraz	19. potkoljenica	32.karpalni(zapešćajni) zglob
8. uho	20. skočni zglob	33. cjevanica
9. tjeme	21. cjevanica	34. putični zglob
10. vrat	22. putica	35. putica
11. greben	23. kopito	36. kruna
12. leđa	24. vrata	37. kopito
	25. donji dio vrata	

SPOZNAVANJE SVIJET OKO SEBE:

➤ VID

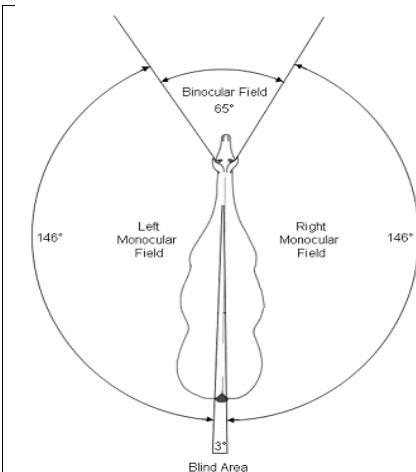
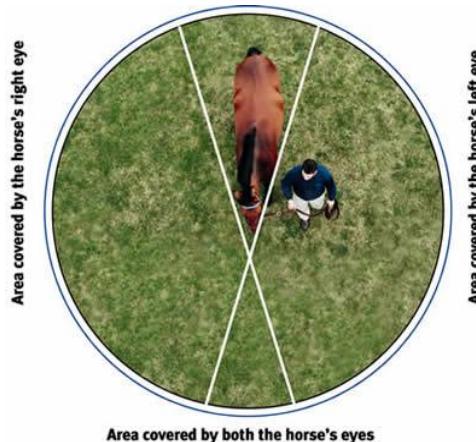

Figure 2. Visual Field of the Horse
(Drawing by Gerrit Rietveld)

KAKO KONJ VIDI?

- Vidno polje konja je skoro 360°
- Područje između očiju nazivamo „sljepom točkom“. Ukoliko se nalazite u tom području, konja vas ne može vidjeti.
- Konj uzdignute glave ne može vidjeti tko ili što se nalazi pokraj njegovih nogu i neposredno ispod njega na zemlji.
- Konji su dalekovidni.
- Konj mora pomicati glavu gore-dolje kako bi fokusirao predmete u blizini.
- Konji noću vide bolje od nas.
- Konji odlično komuniciraju tumačeći govor tijela drugih konja te čovjeka.

➤ SLUH

- Konji imaju vrlo dobar sluh i često čuju zvukove koje mi ne možemo. Njihove uši se mogu okretati u krugu 180° te se zasebno pomicati (jedno neovisno od drugog).
- Ušima konj pokazuje na što usmjerava pažnju i kako se osjeća.
- Promatrajući pokrete ušiju konja možemo predvidjeti kako će konj u određenoj situaciji reagirati.
- Konji su posebno osjetljivi na vjetrovito vrijeme jer :
  - vjetar je bučan
  - uslijed vjetra teško je razlikovati zvukove i određivati smjer iz kojeg dolaze
  - vjetar donosi udaljenije zvukove

➤ DODIR

Dodir je konjima vrlo važan.

Pojedini dijelovi tijela konja razlikuju se po stupnju osjetljivosti na dodir što se najbolje uočava promatranjem načina reagiranja konja na čišćenje. Osjetljivost na dodir najveća je u predjelu regija koje su u kontaktu s korisnikom (usta, oči, nos, rebra i noge), što omogućava reakciju i na podražaje jako niskog, za čovjeka gotovo neprimjetnog intenziteta.

Dodir je primarni način komunikacije između konja i korisnika te je nužan za opuštanje životinje i povezivanje s čovjekom.

➤ MIRIS

- Pri pozdravljanju, konji dahom i mirisom primaju i šalju informacije o sebi drugom konju.
- Konji slijede tragove drugih konja na način kao što to čini pas koji traga za plijenom.
- Pastusi njuhom raspoznaju kobile koje su u dijelu ciklusa pogodnom za oplodnju.
- Konji koriste njuh za biranje hrane i u traganju za vodom.
- Ljudi, kao i životinje, proizvode različite mirise kad su uplašeni. Konji strah većinom raspoznaju prema govoru našeg tijela koji kroz disanje i relaksaciju možemo kontrolirati

➤ OKUS

Poput mirisa, konji koriste osjet okusa kako bi razlikovali hranu. Čini se da konji posjeduju prirodnu sposobnost izbjegavanja otrovnih biljaka, no to varira od konja do konja.

PRILAŽENJE KONJIMA:

- Zamislite da oko konja postoji „opasna zona“ u krugu od 1,5 - 2m. U tom opsegu konj može udariti u stranu, ritnuti se, ugristi, tako da i korisnik i vi možete biti ozbiljno ozlijedjeni. Prilazite „opasnoj zoni“ s oprezom.
- Za vašu sigurnost i sigurnost konja nemojte vikati, trčati po manježu i ispustima ili napraviti nagli pokret u blizini konja.
- Ako konj nije zavezan, polako mu se približite sa strane i javite mu se glasom. Upozorite konja da mu se približavate. Iskoristite svoj glas i nježan dodir.

- Pridite sa strane, nikada od straga. Konj treba podići glavu ili na drugi način pokazati da vas je primjetio.
- Ako je konj zavezan, a morate proći sa stražnje strane konja, pristupite mu sa strane, dodirujte konja po sapima i javljajte mu se glasom te ga dodirujte cijelo vrijeme dok ga obilazite. Ne radite ovo nikada ako je konj slobodan.
- Kad stojite uz konja, budite u njegovoj neposrednoj blizini, jer u slučaju da konj udari, ne može vas udariti vrlo jako ako ste blizu.
- Držite noge podalje od konjskih kopita jer bi vas konj mogao nagaziti.
- Nikad ne prolazite konju ispod vrata jer bi to moglo izazvati propinjanje zbog straha.
- Nikada ne prolazite ispod konja.
- Nikad nemojte stajati direktno ispred konja, osim ako držite konja zbog jahača. Držite glavu po strani a ne direktno ispred glave konja.
- Nikada nemojte stajati iza konja iz bilo kojeg razloga.
- Dok prilazite konju, pokušajte procijeniti njegovo raspoloženje promatrujući njegov govor tijela.

GOVOR TIJELA KONJA:

U programu terapija pomoću konja izuzetno je važno da znamo raspoznavati konjska raspoloženja, da naučimo o njihovim osjetilima i govoru tijela kako bismo mogli bolje predvidjeti njihovo ponašanje, a time i smanjiti rizik u radu i povećati pozitivnu komunikaciju s konjima na njihovo i naše zadovoljstvo.

U foto galeriji koja slijedi prikazan je govor tijela konja koji će vam pomoći da razumijete što vam konj svojim tijelom i glasanjem poručuje.

Želite li naučiti govor tijela konja, počnite od usiju. One su jako pokretljive i poput antena neprestano primaju signale.

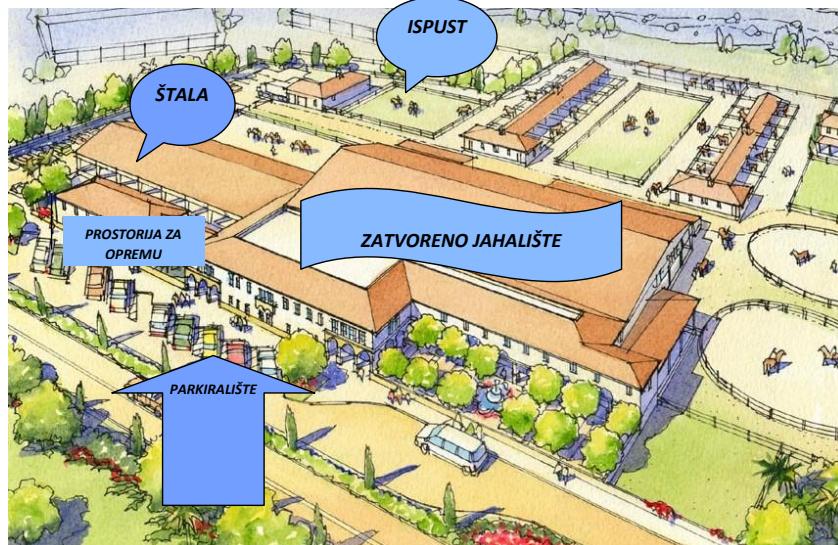
	Ove uši pokazuju interes konja prema nečemu ispred njega.
	Na ovom konju vidimo ljutiti izraz. Osjeća se ugroženo i bez prostora za bijeg. Upozorava svog protivnika da "odstupi". Uši su mu polegnute, nosnice trepere, a oči su raširene i napete.

Program za volontiranje u terapijama pomoću konja u tri koraka

	<p>“Stojim ovdje već neko vrijeme i dosadujem se. Osluškujući iščekujem korake koji će doći po mene.”</p>
	<p>“Promatram nešto zanimljivo. Uši su mi usmjerene ravno prema tome, a oči fokusirane. Još nisam siguran sviđa li mi se to ili ne.”</p>
	<p>Pogledajte uvučene nosnice, napete usne, stisnute oči i napete uši. Ovom konju nešto definitivno nije po volji.</p>
	<p>Po ušima ovog konja primjećujemo da primaju signale iz dva smjera.</p>
	<p>Sretan, opušten konj. Pozorno prati (lijevo uho) svog “ljudskog prijatelja” i iščekuje novu aktivnost. Oblizivanje i žvakanje, iako ne jede, ukazuje na opuštenost.</p>

3.1.9 CENTAR ZA TERAPIJE POMOĆU KONJA

Kada govorimo o terapijama pomoću konja, neizostavnim segmentom smatra se dobro zamišljen i kvalitetno opremljen centar gdje se takva vrsta (re)habilitacije može kvalitetno provoditi.

➤ Lokacija

Lokacija se smatra vrlo važnim čimbenikom na koji bi posebno trebali obratiti pozornosti. Centar za terapije pomoću konja bi prvenstveno trebao biti smješten na mjestu gdje je pristupačan, posebice osobama s invaliditetom, dostupan javni prijevoz (zbog volontera koji su većinom učenici i studenti i koriste ga), a samo područje je mirno, zatvoreno i izolirano s dovoljno adekvatnog prostora za konje.

➤ Ured

Ured je središnji dio udruge:

- Sjedište svih informacija
- Početak i kraj svih aktivnosti
- Mjesto donošenja odluka
- Mjesto sastanaka osoblja i s osobljem
- Organizacija i čuvanje podataka

➤ Jahalište (manjež)

Postoje dvije mogućnosti: zatvoreno i otvoreno jahalište. Idealno je kada bi centar imao kapaciteta imati oboje. Obje mogućnosti imaju svojih prednosti.

Zatvoreno jahalište pogodno je ukoliko postoje vremenske nepogode, omogućuje više terapijskih pomagala, a i zaštićeno je od različitih zvukova i podražaja iz okoline.

Karakteristike zatvorenog jahališta:

- Veličina: 20x40 m
- Visina: minimalno 4 m
- Sistem zalijevanja
- Dobra podloga, dovoljno čista i mekana (pjesak)

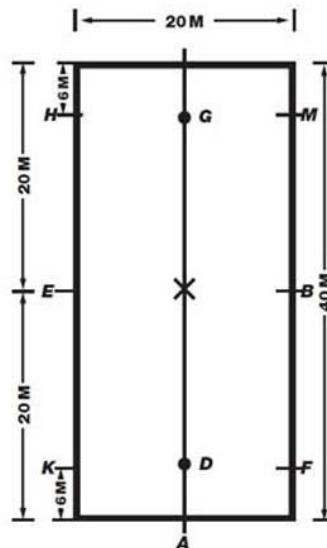
Otvoreno jahalište svoje prednosti pronađu upravo u mnoštvu stimulansa i podražaja iz okoline koji mogu pomoći u postizanju određenih ciljeva u terapiji.

Karakteristike otvorenog jahališta:

- Veličina: 20x40
- Visina ograda: 1,5m
- Sistem zalijevanja (za vrijeme ljeta)
- Dobra podloga, čita i mekana (pijesak)

Dijelovi jahališta označeni su slovima A, C, F, B, M, H, E, H.

Slova služe kao početna točka za izvođenje određenih manjeških radnji te lakše snalaženje pri promjeni smjera kretanja.

➤ Mjesto za pojahivanje (RAMPA)

Kako bi se ovakav oblik rehabilitacije mogao provesti treba se učiniti dostupnim osobama s invaliditetom ili djeci s teškoćama kako bi njihovo pojahivanje na konja bilo što sigurnije ali ujedno i jednostavnije. Rampa mora biti sagrađena kako bi zadovljila ova dva kriterija, treba imati mogućnost pristupa kolicima, podlogu koja nije skliska i rukohvat za koji se osoba može pridržavati.

➤ Štala (BOKS)

Postoji internacionalno pravilo koje određuje kako bi štala i boksevi za konje trebali izgledati:

- Veličina boksa: $3,7x 3,7$ m
- Visina: dva i pol puta više od visine konja u grebenu
- Vrata kroz koja konj može provući glavu
- Prozori koji omogućuju prozračnost
- Građena od materijala koji ne mogu ozlijediti konja
- Podovi bokseva prekriveni piljevinom, hoblovinom, slamom
- Pojilice, hranilice

➤ Ispusti

Svaki centar ovakvog tipa treba imati vanjski prostor u kojem konji mogu boraviti za vrijeme kada nisu uključeni u terapije. Bitno je da su takvi prostori dobro ograđeni, imaju natkriveni prostor gdje se konji mogu skloniti od vremenskih neprilika ili jakog sunca i vodu. Održavaju se čistima i urednima.

➤ Prostorija za opremu (sedlarnik)

Ovo je prostorija koja bi trebala sadržavati sve što je potrebno za provođenje terapija pomoću konja. U toj prostoriji bi trebali biti smješteni ulari, uzde, sedla, opreme za čišćenje kao i sva druga potrebna oprema. Bitno je ovaj prostor držati urednim, čistim i dobro organiziranim.

➤ Prostor za pripremu konja

Odvojeni prostor u kojem bi bilo sigurno opremati konja za rad i koji se nalazi izvan jahališta. Ovaj prostor trebao bi pružati mogućnost da konj i osoba koja ga oprema (čisti i sedla) budu sigurni, a ujedno ne ometaju druge poslove koji se istovremeno odvijaju u centru.

➤ Ostava

Ovakav prostor potreban je za držanje različitih alata i opreme koji su potrebni za održavanje imanja centra i za držanje hrane za konje. Prostor bi trebao biti suh i izoliran kako bi se osigurala kvaliteta i svježina hrane, čist i uredan.

➤ Parking

S obzirom na to da mnogi korisnici koriste prijevoz automobilima, potrebno je osigurati prostor gdje smjestiti te automobile, a da oni pritom ne ometaju rad u samom centru. Parking treba biti udaljen od jahališta kako zvukovi automobila ne bi uznemiravali konje.

➤ Garderoba

Prostor za presvlačenje je bitan za korisnike, volontere i zaposlenike kako bi tamo mogli ostaviti osobne stvari nakon presvlačenja.

3.2 VOLONTERSKI RAD

Temelji volonterskog rada u terapijama pomoću konja su:

- OBUKA (kako nešto radimo)
- EDUKACIJA (kako i zašto nešto radimo)
- OBRAZOVARANJE (provođenjem radionica npr. terapije uz pomoć konja, Bobath terapija, dijagnoze, prehrana konja, skrb o konjima, volonterski rad i ostalo vezano za terapije pomoću konja kroz koje volonteri usvajaju nova znanja)
- ODGOJ (izgradujemo pozitivne osobine ličnosti, stavove, pogled na život i svijet, te karakterne i moralne, radne i društvene vrijednosti kroz konkretne volonterske zadatke u kojima su volonteri inicirani, vođeni i uvažavani)

Izradom Sistematizacije volonterskih pozicija koja obuhvaća naziv volonterske pozicije i kriterije za dobivanje volonterske pozicije važan su preduvjet za kvalitetan i uspješan volonterski rad. Svrha su jasno definirane volonterske pozicije koje su potrebne u terapijama pomoću konja i kriteriji koji trebaju biti zadovoljeni za dobivanje istih.

